

Amerikai válasz

Washington (MTI)

Az amerikai külügyminisztérium közlése szerint kedden átadták a Szovjetuniónak az Egyesült Államok választását arra a szovjet tervezetre, amely az ürfegyverkezéssel foglalkozó tárgyalásokról szóló közös közleményre vonatkozik. Mint ismeretes, a Szovjetunió tervezetét terjesztett elő arról, hogy a két ország — néhány korábbi tárgyaláshoz hasonlóan — közösen jelentse be a megállapodást a tárgyalások idejéről, helyéről, és mindenekelőtt témaköréről. Az amerikai válasz erre a tervezetre vonatkozik. A külügyminisztérium szóvivője nem ismertette a washingtoni választ, csupán annyit mondott, hogy arról diplomáciai úton folytatódik az eszmecsere.

Új szakasz a bolgár—jugoszláv kapcsolatokban

Milka Planinc asszony személyében a múlt héten a második világháború óta első ízben járt jugoszláv miniszterelnök Bulgáriában. A magas rangú jugoszláv vendég szófiai tárgyalásait ez a tény már egymagában is a figyelmet érdemlő nemzetközi események sorába emeli.

A látogatás alapját az teremtetten meg, hogy mindkét fél kijelentette: túlteszi magát a vitás kérdéseken, véleményeltéréseken, tudomásul veszi a belső szocialista építési terén, valamint az államközi nemzetközi státusában levő különbségeket (Jugoszlávia az el nem kötelezett mozgalomhoz tartozik, Bulgária pedig a Varsói Szerződés tagja).

A jugoszláv kormány elnöke nemcsak vendéglátójával, Grisa Filipov miniszterelnökkel folytatott a kétoldalú kapcsolatokat fejlesztési lehetőségeiről és időszaki nemzetközi témákról átfogó eszmecsere, hanem Todor Zsivkovval, a BKP KB első titkárával, az Allamtanács elnökével is. Egyetértettek abban, hogy az utóbbi időben a „bolgár—jugoszláv kapcsolatok egészen felfelé ívelnek, de sok lehetőség még kiaknázatlan, s problémák merülnek fel a gyümölcsözőbb kapcsolatok és a legmegfelelőbb légkör kialakításában”. Grisa Filipov hangzott: „Készen állunk arra, hogy együtt, közösen munkálkodjunk, kutassunk a kölcsönösen elfogadható megoldást a barátság, a belügyekbe való be nem avatkozás, a kölcsönös előnyök és a politikai realizmus szellemében”.

A két ország gazdasági együttműködése egészen eredményesen fejlődik, de a kooperáció és a szakosítás területén még komoly kihasználatlan lehetőségek vannak. Ezért a mostani tárgyalásokon emlékeztetőt írtak alá, amely kijelöli az együttműködés fő irányait, s egyúttal elhatározták: közös dokumentumot dolgoznak ki, amely a továbbiakban részletesen körvonalazza a gazdasági, tudományos-műszaki kapcsolatokat fejlesztésének gyakorlati feladatait.

Megelégedéssel nyugtázták az utóbbi években a művelődési és tudományos együttműködés terén elért kedvező eredményeket is. Planinc asszony kifejtette kormányának azt a véleményét, hogy Szófia és Belgrád között szükség van a tartalmas és sokoldalú tájékoztatás szabad áramlására, a kulturális értékek kölcsönös megismerésére, a bizalom elmélyítésére. Ezt a célt kell szolgál-

Izraeli választások

A kommunista párt nyilatkozata

Jeruzsálem (MTI)

Nem döntötték el a kormányalakítás kérdését a hétvégén rendezett izraeli törvényhozási választások. A leadott voksok kilencvennégy százalékán alapuló előzetes felmérések szerint, amelyek lényegében a végeredményt is tükrözik, Simon Peresz ellenzéki Izraeli Munkapártja mindössze három-négy mandátummal tudta megelőzni kormánypárti ellenfelet, Jichak Samir miniszterelnök Likud-tömbjét. A keddi részeredmények szerint a munkapárti szövetség negyvenöt parlamenti helyhez jutott, amit pártközi alkudozásokkal esetleg negyvenhatra növelhet. A Likud-bloknak az új parlamentben negyvenkét mandátuma van.

Bár mindkét fél bizakodóan szólt arról, hogy az elkövetkező, és bizonytalan ideig tartó koalíciós tárgya-

lások révén kormányra kerül, a választások az izraeli belpolitika holtpontját jelentik.

A Likud-blokk, amelyet szeptemberi lemondásáig Menahem Begin irányított, azzal számol, hogy kiegyezhet a vallási-etnikai, és részérdekeket képviselő pártokkal. Ezek most rekord-számban kerültek be a parlamentbe: a leköszönő kneszszetben a két vezető párttal együtt 10 politikai csoport volt jelen. Az új törvényhozásban tizenöt pártnak, vagy frakciónak lesz — előreláthatólag — döntő szava olyan kérdésekben, mint a gazdasági egyensúly fenntartása, a megszállt területek izraeli benépesítése, Ciszjordánia bekebelezése, és a libanoni megszállás.

Ebből a kommentátorok arra következtetnek, hogy bármelyik főbb párt alakítson is kormányt, koalíciós partnereinek rabja lesz.

*

A választások kimenetele nem felelt meg a tömegek várakozásainak, nem orvosolta az ország gazdasági és politikai válságait, nem adott megfelelő választ a libanoni háború után kialakult helyzetre — jelentette ki az Izraeli Kommunista Párt szóvivője.

A szóvivő hozzáfűzte: gyenge szereplését az Izraeli Munkapárt önmagának köszönheti, mivel nem határozott el kellőképpen a Likud-blokk irányonalától.

— Ami a kommunista párt szereplését illeti, ezzel igen elégedettek vagyunk — mondott többek között a szóvivő. — Őt mandátumukkal az izraeli kommunisták a parlament harmadik legerősebb frakciójává léptek elő. Ez nagyon komoly eredmény, figyelembe véve a választási hadjárat számukra hátrányos körülményeit, és azt is, hogy a haladó-béke-lista lényegében megosztotta a szimpatizáns szavazókat.

— Az Izraeli Kommunista Párt harcolni fog a parlamentben minden olyan kormányzat ellen, amit a Likud-tömb vezet. Harcot vívunk egy olyan kabinet ellen is, amelyet a Likud és az Izraeli Munkapárt esetleg közösen alakítana. Ez ugyanis semmiben sem különbözne a Likud-kormányzattól.

Franciaország

Fabius programbeszéde

Párizs (MTI)

Laurent Fabius miniszterelnök az új kormány legfontosabb feladatának a francia gazdaság korszerűsítését jelölte meg, és határozottan visszautasította az ellenzéknek azt a követelését, hogy oszlassák fel a nemzetgyűlést és tartssanak új választásokat. A nemzetgyűlésben kedd délután előterjesztett kormányprogramjában hangsúlyozta, hogy a munkanélküliséget csak a termelés nö-

velésével lehet csökkenteni, de ennek előfeltétele a gazdasági egyensúly és a francia ipar versenyképességének helyreállítása, és pedig csak az ipar korszerűsítésével érhető el. A beruházásokat azonban nem költségvetési eszközökkel kívánják fejleszteni — mint azt az FKP javasolta —, hanem a vállalatok terheinek csökkentésével akarja a beruházások fokozására ösztönözni a magántőkét.

Sajnálkozását fejezte ki, hogy az FKP nem vesz részt a kormányban.

A francia külpolitika alapelveiként azt jelölte meg, hogy Franciaország ragaszkodik függetlenségéhez, támogatja a fejlődő országokat, szivügyének tekinti a békét, a népek önmeghatározási jogát és az emberi jogokat, s nagy fontosságot tulajdonít a közös piaci együttműködés fejlesztésének.

Magyar—szingapúri tárgyalások

Bangkok (MTI)

Kedden befejezte szingapúri látogatását Faluvégi Lajos miniszterelnök-helyettes, az Országos Tervhivatal elnöke. A nap folyamán a szingapúri kereskedelmi és iparkamarák szövetsége szervezésében — Li Ki Mingnek, a szövetség elnökének vezetésével — találkozóra került sor az üzleti körök képviselőivel. A találkozón magyar részről tájékoztatás hangzott el a két ország közötti kereskedelem bővítésének lehetséges területeiről. Körvonalozódott, hogy lehetőség van a magyar élelmiszeripari, vegyipari és egyes gépipari termékek elhelyezésére Szingapúrban, és ezen keresztül a délkelet-ázsiai térségben. Eséllyel vehetnek részt magyar vállalatok a szingapúri tömegközlekedés és egészségügyi ellátás fejlesztésében. Az üzleti lehetőségek felmérésére a szingapúri kamarák ez év szeptemberében piacutató delegációt küldenek Magyarországra.

A miniszterelnök-helyettes látogatást a több mint 150 pénzügyes, a több mint 150 bank- és pénzügyes, ahol Allan Ng Poh Meng elnök és a nagybankok vezetői tájékoztatást kaptak hazánk nemzetközi pénzügyi kapcsolatairól, és a magyar—szingapúri gazdasági együttműködésről.

Faluvégi Lajos programja a szingapúri munkálatok szövetségében fejeződött be, ahol Jack Chia elnök adott tájékoztatást a szervezet munkájáról. A szövetségben részt vevő üzletembereket elsősorban a közös vállalkozá-

sok és a Magyarországról való technológiaátvitel lehetséges területei érdekelték.

Faluvégi Lajos szingapúri tartózkodása alatt tárgyalást folytatott Szuppiah Dhana-balan külügyminiszterrel, Tony Tan Keng Jam pénzügyi, kereskedelmi és iparügyi miniszterrel.

Tiltakozási nap Chilében

Santiago de Chile (MTI—AFP)

A Demokratikus Szövetség nevű, ellenzéki polgári pártok tömörítő chilei szervezet felszólította a lakosságot, hogy szeptember 4-én és 5-én tartson újabb tiltakozási megmozdulásokat Augusto Pinochet tábornok katonai diktatúrája ellen.

Közéleti napló

HAVASI FERENC FOGADTA M. DAST

Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára kedden fogadta M. Dast, a Mongol Népi Front Párt Központi Bizottságának titkárát. A ta-

lálkozó szívélyes légkörben véleménycsere folyt, a Mongol Népköztársaság mezőgazdasági együttműködésének kérdéseiről.

A KAMBODZSAI NAGYKÖVET MEGBÍZÓLEVÉLENEK ÁTADÁSA

Gáspár Sándor, az Elnöki Tanács-helyettes elnöke kedden fogadta Chim Nguon rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, a Kambodzsai Népköztársaság új, ma-

gyarországi nagykövetét, aki átadta megbízólevelét. A megbízólevél átadásán jelen volt Nagy Gábor külügyminiszter-helyettes.

HO KANG LÁTOGATÁSA HAZÁNKBAN

Ho Kang, a Kínai Népköztársaság mezőgazdasági, állattenyésztési és halászati minisztere, aki Váncsa Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter meghívására július 13—24. között küldött el látogatást tett hazánkban. Itt-tartózkodása során magyar partnerével tárgyalta a két ország közötti mezőgazdasági együttmü-

ködés bővítésének lehetőségeiről. A kínai miniszter és kísérete meglátogatott több mezőgazdasági nagyüzemet, oktatási és kutatóintézetet is. Ho Kangot fogadta Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és Marjai József miniszterelnök-helyettes.

Bálint Sándor

A szegedi papucs

7. Szintén a kellő szín, fényesség érdekében vizezik be ezután a talpbőrt is, amelyet ló, vagy marha csontjából alkalmas módon kifaragott csontkészeléssel dörögolnek fényesre. A csont ugyanis nagyobb felületen tisztábbnak csiszol, mint a fa.

Mind Ezek után végre levezik a papucsáról a papucst, és a munka kész, legfőképpen, a szalagozás van még hátra. Ennek riselés, risölés szakmai neve is hallható.

Egy pár papucs elkészítése egy munkásnak mintegy három órányi munkáját jelenti. A varrás három szálú kenderfonállal történik, amelyet a fonál-készítésre szolgáló sodró segítségével sodornak össze. Egyébként szustertűt használnak, a fonalat hozzákötik a lyuk végéhez. Különbön egvszerre két tűvel varrnak, mint a szűjjártók. Az újabb papucssok már nemigen varrnak, csak ragasztanak.

Ha a műhelyben az önálló kismesterek korában többen is dolgoztak, akkor sem igen volt munkamegosztás, mert mindenki akkordban, darab-számra dolgozott. A harmincas években kísérleteztek az órabérral is, de hamarosan visszatértek a régihez.

A varrás három szálú kenderfonállal történik, amelyet a fonál-készítésre szolgáló sodró segítségével so-

dornak össze. Szustertűt használnak, a fonalat belekötik a lyuk végébe. Meg is szokták szurkozni. Az ilyen, szurkozott fonalat régebben drátva néven is emlegették. A papucos általában nem szögeez. A tekszelt papucst kivéve, csak egy esetben, amikor a férfiapucst fejt faszöggel odaerősítik a talphoz, hogy tartósabb legyen. Már említettem, hogy a papucos leghevesebb dolgozó társa a felesége. A diac állása szerint és anvagi körülményeivel képest szokott egy vagy több papucsoslegényt, és papucsosinast tartani. Az inas szűlei és a mester között kötött szerződésnek több fajtája volt. Ha szüleinél lakott és étkezett, akkor 2 esztendőig tartott az inasidő. Ha gazdától lakást és felies ellátást kapott, akkor 3, ha pedig még szabadulórúhában is megeveztek, akkor 4, esetleg 5 esztendő volt az inaskodás ideje, amelyre a legtöbben keserűséggel gondolnak vissza. Bér nem volt. A szabadulórúhát régebben kötötték ki, ami még céhes hagyomány. Ennek értelmében felszabaduláskor a mester vett neki két pár fehérneműt, dolgozó- és ünneplőrúhát, esetleg télikabátot is. Az inas az utolsó időkben már segéd gvanált dolgozott, és ezzel könnyítette meg gazdájának a felruházást, amikor a szabadulás ideje elkövetkezett. Az inasok közül aránylag sokan Szeged távolabbi vidékeiről, sokszor idegen ajkúak (svábok, kevéssé, inkább bunyevácok, bolgárok stb.) körből kerültek ki, akik itt, a városban szabadultak fel, és itt voltak segédek. Főleg régebben, akárhányan valamelyik törzsökös szegedi magyar papucos lányt vettek feleségül, és így természetesen váltak magyarra, gyökeret vert szegedivé. Innen érhető azután az újabb szegedi mes-

terek között itt-ott felbukkanó idegenes hangzású név.

A felszabadult, nem szegedi származású segédek régebben általában szintén mesterüknél laktak, ettek, de természetesen már bérük is volt. Utóbb már csak bérért dolgoztak, és szállásról, ellátásról maguk gondoskodtak. Egyik-másik segéd akárhányszor jobb munkás volt a gazdánál, de főleg anvagik miatt nem tudta önállóítani magát. Az olyan segédnek, aki finoman, tisztán tudott dolgozni, fehérmunkás volt a szakmai neve, és jobb bért járt neki. Az ilyen munkások különösen a gyöngyös, pillangós, selvempapucs készítésénél volt jelentősége. Ha egy műhelyben többen dolgoztak, akkor természetesen munkamegosztás is kialakulhatott, de ez nem volt általános. Idős mesterek mondták, hogy a múlt században a papucsoslegénnyel úgy egyeztek, hogy az heti 20 pár papucs elkészítésére kötelezte magát. Ez volt a szakmai név, ami heti 60—70 munkaórának felelt meg. A munkaórának e kiuzsorázásához még az is hozzájárult, ha nem készítette el, akkor a hiánzó pár akkordbérének kétszeresét vonták le a megszolgált bérből. A legényeknek ez a kiszolgáltatottsága később is nagyfokú szociális elégedetlenségnek volt a forrása, amelyet nem kisebb ember örökit meg negyven esztendővel ezelőtt irt riportjában, mint Mórincz Zsigmond.

A segédek bére általában mindig igen nyomorúságos volt, így a harmincas évek elején a nagy gazdasági válság idején csak darabonként 50—65 fillér, míg azután 1936-ban, háromheti sztráik után, 100 százalékos béremelést vívtak ki.

(A befejező rész következik.)